

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro
Ombudsman

Domnului Tiberiu Firinel Ungureanu,
Comisar șef de poliție penitenciară,
Director General,
Administrația Națională a Penitenciarelor

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 4175 / 4 MAR. 2020

RECOMANDAREA

nr. 63 din 4 martie 2020

privind respectarea dispozițiilor art. 72 alin. (3) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, măsurile care implică acordarea unui deținut a statului de persoană vulnerabilă, precum și măsuri de eficientizare a activității de dezinsecție

1. Potrivit art. 72 alin. (3) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, *în cazul în care constată urme de violență sau persoana condamnată acuză violențe, medicul care efectuează examenul medicul are obligația de a consemna în fișa medicală cele constatate și declarațiile persoanei condamnate în legătură cu acestea sau cu orice altă agresiune și de a sesiza de îndată procurorul.*

De asemenea, potrivit dispozițiilor art. 162 alin. (1) din Regulamentul din 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, *în cazul în care la examenul medical se constată că un deținut prezintă semne de violență, medicul are obligația de a consemna cele constatate în fișa medicală, de a sesiza de îndată procurorul și de a înștiința directorul penitenciarului, dispozițiile art. 159 alin. (8) aplicându-se în mod corespunzător.*

În ceea ce privește sintagma „de îndată”, menționăm interpretarea dată acesteia de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin hotărârile pronunțate în cauza *McKay/Regatul Unit, nr. 543/03 din 3 octombrie 2006* [alineatul 47 - se va compara cu *Organizația Națiunilor Unite, Comitetul pentru Drepturile Omului (2014), Observația Generală nr. 35 la art. 9 (Libertate și siguranță), 16 decembrie 2014, alineatul 33 (afirmând că o întârziere mai mare de 48 de ore ar trebui să fie „absolut excepțională”)], respectiv cauza *Gutsanovi/Bulgaria, nr. 34529/10 din 15 octombrie 2013 (alineatele 154 și 159)*, potrivit căreia, orice întârziere mai mare de patru zile este prea lungă.*

Înțelesul sintagmei „de îndată”, în lipsa unei definiții din partea legiuitorului, sensul său, poate fi dedus prin raportare la înțelesul comun al cuvintelor ce o compun. Astfel, potrivit dicționarului explicativ al limbii române, prin cuvântul “îndată”, se înțelege „imediat”, ”numaidecât”, ”acum”, ”fără întârziere”, ”în cea mai mare grabă”.

Un timp prea lung care s-ar scurge de la data constatării urmelor de violență sau de la data la care persoana condamnată acuză violențe, ar afecta principiul stabilit de art. 21 alin. (3) din Constituția României, potrivit căruia, *părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.*

În acest context, observăm că, în legătură cu incidentul din 4.11.2019, sesizarea organelor de urmărire penală s-a făcut după trecerea unei perioade destul de mari (8 zile).

2. Potrivit dispozițiilor art. 32 din Legea 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, coroborate cu cele ale art. 35 din Regulamentul din 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Comisia pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, poate acorda unui deținut statutul de persoană vulnerabilă.

Reamintim că, măsurile de protecție care se pot lua în cazul deținuților vulnerabili, sunt cele prevăzute de art. 36 din Regulament și prevăd:

a) cazarea într-o cameră de deținere pentru eliminarea factorilor de risc. Cazarea în aceste spații se poate dispune de către directorul penitenciarului, pe motive de siguranță sau la cererea deținuților în cauză, pe durata pentru care este necesară luarea acestei măsuri;

- b) stabilirea locurilor și a intervalului orar de desfășurare a activităților, a itinerarelor de deplasare și a persoanelor cu care intră în contact;
- c) desemnarea de personal cu experiență pentru pază, escortare, însoțire, supraveghere, monitorizare și intervenție operațională;
- d) crearea unui sistem care să asigure informarea în timp util a factorilor decizionali în vederea înlăturării potențialului pericol;
- e) verificarea operativă a tuturor sesizărilor deținuților, ale membrilor familiilor acestora, precum și a unor terțe persoane cu privire la actele de violență exercitate asupra lor, în vederea luării măsurilor legale;
- f) derularea de programe și activități educative, de asistență psihologică și asistență socială adecvate.

Totodată, legiuitorul a statuat că, în cazul în care măsurile mai sus menționate nu sunt îndeplătore se poate dispune transferarea în alt penitenciar sau penitenciar-spital.

Așadar, statutul de persoană vulnerabilă implică luarea unor măsuri de excepție, față de deținutul căruia i-a fost acordată această calitate.

Măsurile care se aplică deținuților vulnerabili însă, trebuie menținute în permanență. Atât în perioada în care deținuții se află în custodia unui anumit penitenciar, dar și pe timpul transportului acestora în diverse locații.

3. Deși eforturile Penitenciarului Constanța în combaterea dăunătorilor sunt de apreciat, opinăm că, în vederea unui rezultat maxim, ar trebui ca dezinsecțiile să se facă sub stricta supraveghere a unui organism specializat (Direcțiile de sănătate publică județene, spre exemplu), care să verifice rezultatul acestei activități și să emită eventuale recomandări în vederea eficientizării măsurilor luate.

Față de cele expuse și de dispozițiile:

- art. 21 alin. (3) din Constituția României, potrivit căreia, *părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil;*
- art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Constituția României, potrivit căreia, *dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate, respectiv nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant;*
- art. 34 alin. (1) și alin. (2) din Constituția României, potrivit căreia, *dreptul la ocrotirea sănătății este garantat, respectiv statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice.*

în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 1 și art. 24 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în vederea realizării scopului constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice,

Avocatul Poporului emite următoarea:

RECOMANDARE

- 1. Administrația Națională a Penitenciarelor** va asigura respectarea de către unitățile penitenciare din subordine, a dispozițiilor art. 72 alin. (3) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, potrivit cărora în cazul în care la examenul medical se constată că un deținut prezintă semne de violență, medicul are obligația de a consemna cele constatate în fișa medicală, de a sesiza de îndată procurorul și de a înștiința directorul penitenciarului, dispozițiile art. 159 alin. (8) aplicându-se în mod corespunzător;
- 2. Administrația Națională a Penitenciarelor** va acorda o atenție sporită persoanelor vulnerabile și va avea în vedere faptul că, dispozițiile art. 36 din Regulamentul din 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, trebuie aplicate atât pe timpul șederii în incinta penitenciarului a persoanei private de libertate care are statutul de persoană vulnerabilă, cât și pe durata transportului acesteia către alte locații;

3. **Administrația Națională a Penitenciarelor** va identifica soluții în vederea eficientizării activităților de dezinsecție la nivelul penitenciarelor. În acest sens, apreciem că se impune o colaborare cu organisme specializate în domeniul sănătății publice;

4. **Administrația Națională a Penitenciarelor** va comunica instituției Avocatul Poporului dacă își însușește prezenta Recomandare și soluțiile identificate în vederea remedierii situațiilor punctuale mai sus menționate.

Avocatul Poporului,

